

Minister Zdrowia

RZZR.050.3.2026.JK
Warszawa, 12 lutego 2026

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,
odpowiadając na interpelację nr 14675, Pani Poseł Iwony Marii Kozłowskiej oraz Poseł Anny Wojciechowskiej - w sprawie przypadków kobiet trafiających na oddziały położnicze pod wpływem alkoholu oraz skutków zdrowotnych dla noworodków, proszę o przyjęcie następujących informacji.

Spożywanie alkoholu w czasie ciąży stanowi istotne zagrożenie dla zdrowia rozwijającego się płodu. Alkohol przenika przez łożysko i działa toksycznie na wszystkie tkanki płodu, w szczególności na rozwijający się mózg. Skutkiem prenatalnej ekspozycji na alkohol mogą być trwałe i nieodwracalne zaburzenia rozwojowe określane jako spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych (FASD).

Dzieci z FASD doświadczają zaburzeń w zakresie funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego, co może prowadzić do trudności poznawczych, emocjonalnych, behawioralnych i społecznych na kolejnych etapach życia.

Na problem spożywania substancji psychoaktywnych w tym alkoholu przez kobietę w ciąży, zwracają uwagę obowiązujące przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 16 sierpnia 2018 r. w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (tj. Dz.U. z 2023 r. poz. 1324). Zgodnie z nimi, zebranie danych dotyczących zdrowego stylu życia i nawyków żywieniowych, w tym spożywania alkoholu i innych używek jest obowiązkowym działaniem wykonywanym przez lekarza położnika lub położną do 10. tygodnia ciąży lub w chwili pierwszego zgłoszenia się kobiety w ciąży. Ponadto, używanie substancji psychoaktywnych, produktów leczniczych, alkoholu lub nikotyny w czasie ciąży i w okresie bezpośrednio poprzedzającym ciążę jest jednym z czynników ryzyka identyfikowanych na podstawie wywiadu przeprowadzonego podczas ciąży oraz przed porodem. Ocenę występowania czynników ryzyka dokonuje osoba sprawująca opiekę. Zidentyfikowane u ciężarnej czynniki ryzyka należy omówić z ciężarną lub jej przedstawicielem ustawowym, tak aby zapewnić podjęcie świadomej decyzji odnośnie wyboru miejsca porodu. Wyniki identyfikacji czynników ryzyka, podjęte działania i zalecenia oraz dokonane w porozumieniu z ciężarną ustalenia należy każdorazowo odnotować w dokumentacji medycznej. Ponadto tematyka używek, nałogów oraz ich wpływu na rozwój ciąży i dziecka jest poruszana w ramach edukacji przedporodowej, która jest prowadzona przez położną i lekarza położnika. Dodatkowo, szpital, w przypadku zaobserwowania zachowań mogących zagrażać bezpieczeństwu dziecka i braku możliwości ustalenia położnej podstawowej opieki zdrowotnej lub podmiotu wykonującego działalność leczniczą w zakresie podstawowej

opieki zdrowotnej, przejmujących opiekę nad noworodkiem w miejscu zamieszkania lub pobytu, jest zobowiązany do poinformowania w dniu wypisu o tym fakcie jednostki organizacyjnej pomocy społecznej w miejscu pobytu matki i noworodka. Informacje na temat wpływu alkoholu na rozwój dziecka i jego przenikania do mleka matki są również jednym z zagadnień, które w ramach edukacji zdrowotnej powinna przekazać położna podstawowej opieki zdrowotnej matce podczas wizyt patronażowych. Położna powinna wykonać nie mniej niż cztery wizyty (pierwsza wizyta odbywa się nie później niż w ciągu 48 godzin od otrzymania przez położną zgłoszenia urodzenia dziecka).

Również znowelizowane przepisy rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 października 2025 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie standardu organizacyjnego opieki okołoporodowej (Dz. U. poz. 1525), które wejdą w życie 7 maja 2026 r., zwracają uwagę na wywiad prowadzony przez położnika lub położną z kobietą w ciąży już podczas pierwszej wizyty, doprecyzowując jednocześnie, że w przypadku, gdy kobieta spożywa alkohol lub korzysta z innych substancji psychoaktywnych należy skierować ją do ośrodka udzielającego pomocy w tym zakresie. Niezbędne jest nie tylko zweryfikowanie czy kobieta spożywa alkohol i inne używki, ale również skierowanie jej do ośrodka w którym znajdzie pomoc.

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych w kontekście zdrowia kobiet w ciąży i matek z dziećmi są realizowane przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU), będące jednostką podległą i nadzorowaną przez ministra właściwego do spraw zdrowia. Działania KCPU w obszarze FASD koncentrują się przede wszystkim na profilaktyce i edukacji kobiet w wieku prokreacyjnym oraz kobiet w ciąży. Kluczowym elementem tych działań jest ogólnopolska inicjatywa informacyjnoedukacyjna: „Cięża bez alkoholu”, realizowana poprzez dedykowaną stronę internetową (www.ciazabezalkoholu.pl). Inicjatywa ta zapewnia dostęp do rzetelnych informacji dotyczących skutków spożywania alkoholu w ciąży, promuje jednoznaczny przekaz o braku bezpiecznej dawki alkoholu oraz wskazuje możliwości uzyskania wsparcia. Materiały kierowane są zarówno do kobiet i ich bliskich, jak i do specjalistów pracujących z kobietami i rodzinami.

Równolegle KCPU podejmuje działania wspierające system rozpoznawania FASD. W 2020 r. opracowano pierwsze krajowe rekomendacje dotyczące rozpoznawania spektrum płodowych zaburzeń alkoholowych, które w roku 2025r. zostały zaktualizowane na zlecenie KCPU. Obecnie prowadzone są działania związane z ich upowszechnianiem. Działania KCPU w obszarze FASD mają charakter długofalowy i ukierunkowane są na ochronę zdrowia dzieci oraz wzmacnianie świadomości i wsparcia kobiet w ciąży.

Ministerstwo Zdrowia nie dysponuje danymi statystycznymi dotyczącymi liczby przypadków kobiet trafiających na oddziały położnicze pod wpływem alkoholu, takich statystyk nie prowadzi również Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom. Obecnie wykorzystywane dane opierają się na wynikach badania populacyjnego ALICJA przeprowadzonego w 2015 r., zgodnie z którym FASD występuje w Polsce nie rzadziej niż u 20 na 1000 dzieci w wieku 7–9 lat, a FAS (Płodowy Zespół Alkoholowy - ciężka, pełnoobjawowa postać spektrum) nie rzadziej niż u 4 na 1000 dzieci. Na tej podstawie szacuje się, że każdego roku rodzi się w Polsce od 7 do 8 tys. dzieci z FASD.

W odniesieniu do podniesionych w interpelacji kwestii zasadnym wydaje się wskazanie informacji o toczących się w parlamencie pracach legislacyjnych dotyczących ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwanej dalej „ustawą”. W senackim projekcie ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (druk nr 1809) zaproponowano m.in. zmiany w ustawie, polegające na:

- 1) realizacji postulatów zawartych w petycji indywidualnej P 9-36/17 wniesionej do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 20 września 2017 r., przez nałożenie

- obowiązku umieszczania na etykiecie produktu czytelnych i wyraźnych informacji o szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży lub karmiące piersią;
- 2) nałożenie obowiązku informacyjnego dotyczącego szkodliwości spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży lub karmiące piersią w odniesieniu do reklamy i promocji piwa.

Senacki projekt ustawy przewiduje, że wielkość, zakres, wzór i sposób umieszczania informacji na opakowaniach napojów alkoholowych oraz sposób i zakres informowania, w odniesieniu do przekazów reklamowych, określi, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zdrowia.

Natomiast w poselskim projekcie ustawy o zmianie ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o radiofonii i telewizji (druk nr 2010) zaproponowano zmiany w ustawie polegające m.in. na wprowadzeniu obowiązku umieszczania na napojach alkoholowych oznaczeń graficznych informujących o szkodliwości alkoholu dla kobiet w ciąży, zakazie prowadzenia pojazdów po spożyciu alkoholu oraz zakazie spożywania alkoholu przez nieletnich. Proponowana regulacja również przewiduje delegację dla ministra właściwego do spraw zdrowia do określenia, w drodze rozporządzenia, treści i formy oznaczeń graficznych zawierających ww. informacje. W odniesieniu do obu projektów ustaw opracowywany jest w Ministerstwie Zdrowia projekt stanowiska Rządu.

Z wyrazami szacunku
z upoważnienia Ministra Zdrowia
Katarzyna Kęcka
Podsekretarz Stanu
/dokument podpisany elektronicznie/